

1950 Feb.

EINSTEIN PROFESSZOR 23 ÉVES MAGYAR TANÁRSEGÉDJE

Kemény János a princetoni egyetem legfiatalabb tanára elmondja, hogy minek köszönheti csodálatos karrierjét.

A princetoni egyetem, amelyet 1717-ben alapítottak az Egyesült Államok egyik legrégebb és az egész világ egyik leghíresebb és legkiválóbb egyeteme. Ezen az egyetemen a legnagyobb tudósok tanítanak, köztük Einstein professzor és a mostani tanévtől kezdve egy huszonhárom éves fiatal ember is tanít matematikát ezen a világ híré főiskolán. Ennek a fiatal embernek a neve: Kemény János, aki Einstein professzor aszisztense volt.

Kemény János Budapesten született 1926-ban és 1939-ben jött szüleiével az Egyesült Államokba. Középiskoláit New Yorkban végezte, majd a princetoni egyetemre került, ahol tanulmányait a matematikai szakon kitüntetéssel végezte el. A háború alatt bevonult az amerikai hadseregbe, majd az atombontás kutató munkájában dolgozott. Leszerelése után visszatért Princetonba, ahol megszerezte a filozófiai doktorátust. Nem sokára Alonzo Church, a világhírű matematikus mellett dolgozik, majd Einstein veszi magá mellé asszisztensként és egy évig Einstein mellett résztvevő kutató munkájában. Végül az idén katedrát kapott az egyetemen, hat órát tanít egy héten, ideje többrészt kutató munkával tölti.

Ha egy tudós, egy élet munkájával érte volna el ezeket az eredményeket, akkor is minden elismerést és tiszteletet kiérdemelne. De Kemény János mindezt huszonhárom éves korára érte el. Sok nagy-magyar karriert látott eddig is Amerika, de ezek között is csak kevés van, amely vetekedhetne azzal, amit Kemény János elért.

Kemény János különben fia a jól ismert new yorki üzletembernek, Kemény-Harding Tibornak, aki méltán büszke lehet a fiára.

Mi a véleménye Kemény Jánosnak arról, hogy minek köszönheti ezt a valósággal álomszerű karriert? Ezt válaszolta:

Minek köszönhetem?

— Sokat kellett tanulnom és dolgoznom, amíg idáig jutottam. De hiába lett volna minden fáradkozás, ha nem kaptam volna kitűnő oktatást és nem részesültem volna olyan nevelésben, amelyet nem kaphattam volna sehol mást, mint Amerikában.

— Az amerikai nevelés fősajátossága, hogy a hangsúlyt a jellem kialakítására fekteti. Az amerikai iskola nemcsak a tanulás, hanem az ifjúság társadalmi életének is központja. Az iskolai tevékenység rendkívül széleskörű és ezek során az ifjúság megtanulja, hogyan kell együtt működnünk és együtt dolgoznunk egymással és az egész emberi közösséggel.

— Az iskola Amerikában kifejleszti az esetleges vezetésre irányuló képességeket is.

— Ezt egy példával is tudnám bizonyítani, még pedig a magam példájával. A középiskolában megválasztottak az Önképzőkör matematikai osztályának elnökévé. Ennek a csoportnak az iskola kitüntetéses tanulói a tagjai. E tisztségemben kezdtem megtanulni, hogyan működik az amerikai demokrácia és hogyan érhetünk el eredményeket. Nem volt könnyű ezt megtanulni. Az ember először csak a rendszer gyengeségeit látja. Azt látjuk csak, hogy mennyi hiba történik és nem ismerjük fel mindjárt például, hogy mennyire fontos kikérni a többség véleményét, mielőtt cselekszünk.

— Lehet, hogy ez kissé meglasztja a folyamatot.... Talán kissé

lassan indulunk neki a kérdések végső megoldásának, de hogy a problémákat a demokratikus felfogásnak megfelelően oldhassuk meg, nem küldünk senkit sem — mondjuk — koncentrációs táborba...

A szabadság légköre.

— Az iskolai tanulmányai során szerzett tapasztalataiból mit szeretne kiemelni?

— Sok mindenről lenne mondanivalóm, hiszen bizonyos országokban teljesen hamis képet festenek az amerikai iskoláról. Amit ki szeretnék emelni, az az, hogy az amerikai iskolákban talán nem uralkodik olyan szigorú fegyelem, mint az európaiakban. Az amerikai ifjúság sokkal szabadabb és boldogabb. Mi itt, Amerikában, nem faragunk félisteneket, mint Európában, különösen a vasfüggöny mögötti országokban. Ehelyett felismerjük az átlag ember minden értékét.

— Ma már mosolyogva emlékszem vissza arra, hogy a középiskolában eleinte nem tetszett nekem, hogy, mint a matematikai osztály elnökének, minden fontosabb javaslatomat szavazásra kellett bocsátanom. Ezzel szemben nagyon tetszett, hogy a tanárok és a diákok között felmerült problémák során az iskola igazgatója meghallgatta a mi véleményünket is. Egy szó, mint száz, ha az ember egyszer olyan légkörben él, ahol mindenki szabadon kifejezheti véleményét, ahol az ember jogait tiszteletben tartják, akkor soha többé nem akar és nem is tudna más légkörben élni. A szabadságnak és az emberi jogoknak ezt a légkörét biztosítja az amerikai demokrácia.

Az amerikai demokrácia.

(Folytatása a 4-ik oldalon.)

KEMÉNY János dr.
Fon of Kemény-Harding